І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 219. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 13-го ЛИСТОПАДА 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 13, 1958 No. 219. VOL. LXV.

В АРГЕНТИНІ ВВЕДЕНО ВИНЯТКОВИЙ СТАН Й УВ'ЯЗНЕНО ПОНАД 700 ОСІБ

Буенос Айрес. — Президент Аргентини Артуро Фрондізі проголосив у вівторок дня 11 листопада ц. р. введення винняткового стану в усій країні внаслідок чого скасовано на протяг 30 днів усі громадянські вольності, загарантовані конституцією. Водночас і цим в Буенос Айресі та в інших містах і провінціях Аргентини відбуваються масові арешти. Згідно з повідомленнями одних кореспондентів, досі ув'язнено понад 700 осіб, інші встановлюють кількість ув'язнених перонистів, комуністів та націоналістів на 1000 осіб. Згідно з офіційним комунікатом, причиною введення винняткового стану був започаткований уже тому 12 днів страйк нафтових робітників проти підписаних аргентинським урядом нафтових контрактів із чужоземними державами. Введення винняткового стану, проголошене на підставі 23 параграфу аргентинської конституції було апробоване палатою депутатів 97 голосами проти 37. Декрет президента Фрондізі розглядають, як першу ознаку повороту до влади військових кіл і відсунення тих дорадників президента Фрондізі, які були оборонцями толерантної політики супроти перонистів і прихильниками відновлення одної генеральної робітничої федерації праці, що на думку цих кіл могло б привернути симпатію робітничих спілок, опанованих здебільш перонистами, до уряду і його політики. Проти такого пляну були з самого початку не тільки проводи збройних сил, але й теж церковні римо-католицькі кола. Головним реалізатором пропероністської політики був Роджеліо Фріджеріо, секретар для господарських і суспільних справ в уряді д-ра Фрондізі. Згідно з останніми повідомленнями Фріджеріо мав бути усунений із складу уряду і разом і ним мали б зрезигнувати міністер закордонних справ Карльос Фльорит і міністер торгівлі Хозе Орфіля. Не зважаючи на проголошення винняткового стану, робітники аргентинської нафтової індустрії, особливо ж у провінції Мендоза, продовжують страйкувати проти нафтових договорів з американськими нафтовими компаніями. Також інші робітничі спілки плянують почати в дні 20 листопада 48-годинний страйк для протесту проти непомірно збільшених коштів прожитку. До заворушень в Аргентині ще не дійшло, але резиденцію през. Фрондізі вже охороняє військо.

Сарнофф закликає відважно протиставитися совєтським погрозам

Вашінгтон. — 11-го листопада американський нарід відзначав День Ветеранів Богослужбами, парадними маршами, промовами та складанням вінків на могилах поляглих героїв. На Крайовому цвинтарі в Арлінгтоні голова Адміністрації Ветеранів, Соммер Дж. Вайтіср склав вінки на три крипти Невідомих Вояків, заступаючи президента Айзенгавера. Голова Радіової Корпорації Америки Дейвід Сарнофф виголосив промову, в якій закликав американський нарід до того, щоб відважно протиставився „комуністичним пустим погрозам і шантажові та застрашуванню". Сарнофф сказав, що все ж таки „Америка веде перед в озброєнні в порівнянні з СССР. Ми маємо все, що є потрібне до втримання проводу — ресурси, знання і майстерність та спритність". Після промови Сарноффа складено квіти, якими вшановано 23 мільйони ветеранів, які ще живуть. День Ветеранів відзначено у всіх більших місцевостях ЗДА а також на цвинтарях у тих закордонних країнах, де воювали американські вояки під час двох світових воєн та в Корейській війні. У Велку, Вест Вірджінія, промовляв у Дні Ветеранів секретар армії Вілбер Брокер, який заявив, що не може бути найменшого угодівства збоку ЗДА при стримуванні совєтської аґресії. „Одього залякування нас, яке робить СССР, вже забагато," — казав секретар армії. Брокер говорив про те, що совєтський прем'єр постійно говорить про совєтську збройну силу, яка нібито зростає. Секретар армії твердив, що ЗДА не хочуть війни, але в дні, коли вшановується в цій країні ветеранів, треба заявити, що „тепер Америка є наймогутніша військова потуга в світі".

РЕКОРДОВА ЗВИШКА НА БІРЖІ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — 11-го листопада на біржі в Ню Йорку заноговано рекордову звишку, бо троха більша звишка в історії цієї біржі була ще в дні 9-го серпня 1956-го року і в 1929 році, коли мала початися велика депресія, і коли тодішня звишка була далеко більша від цьогорічної. 11-го листопада продано на біржі 4,040,000 акцій. 704 роди акцій більшили свою ціну, 311 подешевшали, а 203 роди акцій збільшили свою ціну, 311 дні було 190 нових рекордових високих цін на акції в 1958 році, і тільки один рекорд найнижчої ціни.

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ ЗДОБУЛА НОВИЙ ТРІЮМФ У МЮНХЕНІ

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ У ТРІЮМФАЛЬНОМУ ТУРНЕ ПО ЕВРОПІ. На фото: Амбасадор З'єдинених Держав в Еспанії, Джан Дейвіс Ладж, зі своєю дружиною між бандуристами на сцені „Палясіо де Мусіка" в Мадриді після концерту Капелі 22-го жовтня 1958. Тепер амбасадор Ладж надіслав Капелі, на руки її европейського адміністратора інж. А. Кішки, ґратуляційного листа.

Мюнхен, Німеччина. (Юрій Студинський). — По тріюмфальній подорожі в Еспанії, Франції й Швайцарії прибула Капеля Бандуристів і танцювальна ґрупа „Орлик" до Мюнхену, де дали вони 5-го листопада ц. р. в конґресовій залі Дойтшес Музеум свій концерт. Ще ніколи Мюнхен не бачив такого здвигу українців, як саме цього вечора. Навіть із далеких сторін приїздили українці, щоб почути свою славну Капелю та побачити танець балетної ґрупи „Орлик". Заля, що має поверх 2,500 місць, була виповнена публікою, яка ентузіястично вітала виступи українських артистів. Гарна й барвна ноша української Капелі викликали були навіть здивовання серед присутніх українців, які не звиклі до артистично виконаних строїв в стилі української старовини. Ці в кремово-пурпурових кольорах виконані одяги наших бандуристів, прегарно виглядали в сяйві рефлекторів та рясного електричного світла. Але заки прийдемо до опису самого концерту, хочемо згадати, що славний фільмовий режисер Алессандро Блясетті, накрутив звуковий фільм із Капелею Бандуристів, навмисно затримуючись довший час у Мюнхені. Про це широко згадала німецька преса, підкреслюючи, що саме для Капелі Бандуристів великий фільмовий режисер продовжив свій побут у столиці Баварії.

Один малий вихиляс: наші хористи та наша танцювальна ґрупа отримали з амбасади ЗДА в Мадриді за підписом амбасадора Джана Дейвіса Ладжа письмо ось такого змісту: „Концерт, який дав Хор Українських Бандуристів та танцювальна ґрупа „Орлик" в дні 22-го жовтня був величавий. Я хочу Вам передати мої особисті ґратуляції за цю надзвичайну артистичну подію в Мадриді. Кожний був захоплений високоартистичною якістю хору і танців. Я прошу Вас, Дорогий Пане Кішка, передати мої найсердечніші ґратуляції директорам хору пп. Китастому і Божикові та директорові танцювальної ґрупи панові Дністровикові, як теж і тим талановитим членам обох артистичних організацій. Я думаю і надіюся, що дальше Ваше артистичне турне буде так само тріюмфальне, як Ваш виступ у Мадриді".

А тепер повернемось до великої конґресової залі в Мюнхені. Наших артистів-співаків, що входять здисципліновано на велику сцену, гаряче оплескує публіка.

Першою частиною концерту кермує наш знаменитий дириґент п. Володимир Божик. Публіку вражає та мило заскочує спокій дириґента. Мається враження, що в його пальцях лежить ціла звучність хору, від піяніссіма до фортіссіма хору не порушується постать дириґента, а тільки легким помахом руки, а зглядно його пальців, він володіє тим дуже добрим ансамблем.

Найбільше враження на публіку викликує пісня „Іже Херувими", укладу Дмитра Бортнянського та історична баляда про українського князя Вайду Вишневецького укладу Ігната Ходкевича. Великі аплявзи по виконанні

(Закінчення на стр. 4-ій)

Громада Трентону відзначила 40-роковини Листопада

Трентон, Н. Дж. (юко) — Столиця стейту Ню Джерзі Трентон, відзначила 40 Роковини Листопадового Зриву в дні 9 листопада. Старанням місцевих організацій: ООЧСУ, СУМА, ПЛАСТ, Братство б. вояків І УД УНА, Т-во б. вояків УПА та Українська Народна Поміч, в неділю 9-го листопада ц. р. відбулася прилюдна збірка на фонд Допомоги Українським Інвалідам. Збірку проводили під Українською Католицькою Церквою св. Йосафата пластуни і сумівці. О год. 5-ій вечора в церкві св. Йосафата відправлено Молебен в намірені Українського Народу й Панахиду за поляглих Українських героїв. В Молебні і Панахиді взяли участь пластова і сумівська молодь, українські комбатанти та велика кількість трентонських і позамісцевих громадян. Патріотичну проповідь виголосив парох церкви св. Йосафата о. Теодозій Атаманюк. О 6-ій годині вечора в залі парафії св. Йосафата відбулася Святочна Академія — концерт, присвячений 40 Роковинам Листопада. Вечір розпочато відспіванням американського гимну у виконанні чоловічого хору ООЧСУ „Гомін" під керівництвом Миколи Кормелюка. Святочне слово виголосив о. Теодозій Атаманюк — б. старшина УГА і учасник Листопадового Чину. Реферат про Листопадові Дні сказав ред. Михайло Островерха. Степан Шилкевич — (бас) при акомпаніяменті фортепіяну пластунки Люби Турчин відспівав: „Аріозо Кармелюка" — Костенка і „Знову страшні чутки" — В. Безкоровайного. — Михайло Логін (секретар місцевого Осередку СУМА) деклямував В. Лесича „І прийде час". Сумівка Марійка Булат — деклямувала „Листопад" І. Савицької. Чоловічий хор „Гомін" під Керівництвом Миколи Кормелюка виконав: „Слава Героям" — Сметани, „За Рідной Край" Гайворонського, „Задзвенімо" — Воробкевича, „Тарасова Ніч" — Стеценка, „Через поле широкеє" — Котка і „Вилітали орли" — Стеценка. Свято закінчено відспіванням українського національного гимну. Публіка заповнила простору залю по береги.

Йорданія зголосила скаргу до ОН за напасть на літак її короля

Амман. — Йорданський прем'єр Самір ель-Ріфаї повідомив йорданський парлямент, що зійшовся на надзвичайне засідання, що справу заатакування літака йорданського короля Гуссейна сирійськими військовими літаками передано Об'єднаним Націям. Йорданський уряд — казав прем'єр — негайно поінформував про всю цю історію представника генерального секретаря Гаммершилда в Аммані, П'єра Спінеллі. Чи ця справа стане предметом розгляду на Раді Безпеки — в колах Об'єднаних Націй ще не відомо. — Спроба схоплення короля Гуссейна, коли він летів понад сирійською територією на Кипр, щоб відтіль поїхати на кількатижневі вакації до Швайцарії до своєї родини, — ця невдачна спроба надзвичайно спопуляризувала короля Гуссейна та додала йому в очах його громадян особистої поваги. Він дістав від усіх шарів населення та всіх частин війська і арабських племен — заяви вірности і льояльности. Йорданський уряд оскаржує З'єдинену Арабську Республіку, частиною якої є Сирія, що вона знову порушила резолюцію Об'єднаних Націй, зголошену самими арабськими країнами, про взаємну льояльність, співпрацю та невтручування одної держави до внутрішніх справ другої.

ОН прийняли резолюцію про об'єднання Кореї

Об'єднані Нації. — Всупереч гострим виступам совєтського представника Валеріяна Зоріна, 81-членна Політична Комісія Об'єднаних Націй прийняла у вівторок 11 листопада ц. р. західню резолюцію в справі Кореї 53 голосами „за", при 9 комуністичних голосах „проти" і 16 тих, що „стримались". Тому, що не приявні під час голосування Йорданія і Параґвай заявилися потім за резолюцію, то вона зібрала дуже поважну більшість 55 голосів. Ця резолюція закликає північно - корейських комуністів до з'єдинення на базі вільних парляментарних виборів на терені цілої Кореї, під контролею комісії Об'єднаних Націй. Совєти підтримували своє давнє становище, що з'єдинення Кореї має наступити на базі „порозуміння самих корейців", себто південної вільної частини з північною комуністичною, а вибори можуть відбутися тільки після відходу з південної Кореї американських військ і під наглядом „невтральних країн". Як виявив досвід — комуністи вважають за „невтральні" країни — Польщу Чехословаччину й інших совєтських сателітів. Ця нова резолюція ОН має тільки моральне значення.

Китайські комуністи бомбардують Квімой щоденно

Тайпей. — Китайські комуністи відкликали свою попередню заяву, що вони бомбардуватимуть Квімой у протоці Формози тільки в непаристі дні, а в паристі дозволяють для довоження харчів і припасів на Квімой, — та заповіли, що Квімой підлягає бомбардуванню кожного дня. Таким чином скінчилася та диковинна „війна що-другий день". Виконуючи ту останню свою погрозу, комуністи бомбардували у „рівний" день 10-го листопада Квімой, засипавши його, все ж, меншою скількістю стрілен, ніж, бувало, раніше.

Греція старається за позику від Західньої Німеччини

Бонн. — Грецький прем'єр Константин Караманліс прибув разом із міністром закордонних справ Еванґельосом Аверов-Тозітсасом до Західньої Німеччини з офіційними відвідинами. На летовищі в Бонн зустріли їх канцлер Аденауер і міністер закордонних справ д-р Гайнріх фон Брентано. Головна ціль приїзду грецьких державних мужів — затіснення господарських взаємин між тими країнами. За твердженням західньої преси — Греція хотіла б дістати позику від Західньої Німеччини у висоті 100 мільйонів долярів для цілей грецького промислу. Західньонімецький уряд, який активно підтримує експансію німецького капіталу, що йде в парі з експортовими амбіціями західньо-німецького промислу, дуже радий поширенню своїх впливів на Балкані, але волів би — твердять газети — щоб радше льокував свої капітали в грецькому промислі німецький приватний капітал, ніж державний. Зате німецький уряд готов патронувати такій транзакції і гарантувати інвестиції чи позику німецького приватного капіталу.

Югославські комуністи атакують китайських співпартійців

Београд. — Заступник Тіта, віце-президент Світозар Вукмановіч - Темпо, у своїй промові в Охриді у Македонії з нагоди 15-ох роковин заснування першої македонсько - юґославської „партизанської бригади", що відразу опинилась в руках комуністів, заатакував безпосередньо китайських комуністів. Всі ті — казав він — які думають, що з уваги на „партійну дисципліну" мусять критикувати Юґославію за її „ревізіонізм", не добачують, що найгіршими ревізіоністами є китайськ. комуністи, які тепер уводять в Китаї так звані „комуни". Вукмановіч - Темпо твердив що правдивими комуністами є тільки — очевидно — вони тітоїсти, та що „юґославськ ідеї комунізму затріюмфують всупереч всім, що їх поборюють".

Листопадове Свято в Торонті

2-го листопада відбулося Листопадове Свято для відзначення 40-ліття проголошення Західньо - Української Республіки і 40-ліття Листопадового Чину. Свято відкрив змістовним вступним словом інж. Михайло Девосьєр, а реферат відчитав д-р Юрій Дякунчак. Концертову частину виповнили: Діточий Хор Рідних Шкіл під проводом о. Володимира Жолкевича, Тріо Сестер Дублянич, які успішно відспівали пісню Карпатські Січовики Г. Китастого і Яр Славутича, як теж композицію Казимира Олешкевича „Від синього Дону". Юрій Починюк із чуттям відчитав Курпіти „На канві Листопада", а Михайло Голинський відспівав „Ой нагнувся дуб високий" і „Засумуй трембіто", а на „біс" пісню „Ой козаче мій". П. Шведченко співав „Синю чічку" Гайворонського і „Синє море" Білинського, а на „біс" К. Олешкевича „Ой, у гаї, темнім гаї". А. Стебельська гарно продеклямувала Купчинського „Перший Листопад". Добре написався Мішаний Хор Катедри св. Володимира під проводом Юрія Головка. Могутнім „Ще не вмерла Україна" закінчено Листопадове Свято.

СОВЄТИ І ПОЛЬЩА ЗАПОВІДАЮТЬ „СКРІПЛЕННЯ ВАРШАВСЬКОГО ПАКТУ"

Москва. — На закінчення 18-денної візити польської делеґації у Москві, що перебувала там під проводом партійного диктатора Владислава Гомулки і прем'єра Йосифа Циранкевіча, оприлюднено в минулий вівторок 11-го листопада ц. р. одночасно у Москві і Варшаві обширний комунікат, в якому за єдину есенціональну політичну новину можна вважати заповідь про „скріплення Варшавського пакту". Варшавський пакт є комуністичним відповідником західнього Північно - атлянтійського пакту (НАТО) і є військово - політичним бльоком всіх сателітних країн під диктаторською кермою СССР. У чому має полягати те „скріплення", в комунікаті не сказано. Зрештою, совєтсько - польський комунікат підкреслює повну гармонію совєтського і польського становищ в усіх найважливіших ідеологічних і політичних справах та „сердечність", що ніби характеризувала всі московські розмови. Большевики і польські комуністи твердять, що „соціялістична система грає у світі щораз більшу ролю" та що в „мирному суперництві різних систем" — виграє комунізм, бо „соціялістична система виявила у практиці свою вищість над капіталістичною системою". Після того комунікат повторював часті дотеперішні пропаґандивні протизахідні, зокрема протинімецькі і протиамериканські фрази. Західню Німеччину совєтсько - польський комунікат називає „стовпом західнього імперіялізму". Америку Совєти і Польща оскаржують, що вона не допустила до конференції „на вершинах", яка мала зайнятися проблемою роззброєння, і саме це диктує потребу „скріплення Варшавського пакту". Совєти і Польща деклярують свою підтримку комуно - китайській політиці в обширі Формози та повторюють комуно - китайську вимогу, щоб Америка „забралась геть" з того обширу. Совєти і Польща таврують „ревізіонізм", але не згадують Юґославії за іменем. Наприкінці комунікату говориться широко знову про затіснення совєтсько - польської „приязни", основаної на „тривкій базі безсмертних навчань Маркса - Леніна". — За коментарями преси, Гомулка, підтримавши совєтську закордонну політику на цілій лінії, добився обіцянки різних господарських полегш, зокрема совєтської технічної і фінансової помочі при шуканні і добуванні нових джерел нафти.

Англійці звільнили 4,000 грецьких робітників на Кипрі

Нікозія. — Англійська влада на Кипрі звільнила з праці 4,000 місцевих греків, які працювали в портових влаштуваннях, на військовому летовищі, при складах, у військових клюбах і кантинах, словом, в усіх установах і закладах, що знаходяться під англійським управлінням на Кипрі. Сталося це після того, як на терені тих влаштувань щораз частіше траплялися акти саботажу і терору, які носили всі познаки „роботи з-середини". Професійна робітнича спілка на Кипрі назвала це масове звільнення грецьких робітників „ударом до робітничій клясі" та грізною небезпекою нужди для кільканадцятьох тисяч кипрських греків, коли рахувати членів родини звільнених робітників. Цей радикальний крок англійської влади прийшов рівночасно з іншим — із озброєнням цивільних англійців на Кипрі. На місце звільнених грецьких робітників англійська влада дала вояків та звернулась із закликом до робітників в Англії, щоб вони добровільно зголошувались до праці на небезпечному кипрському терені. Повідомлено, що в англійські руки дістався віддавна пошукуваний терорист, 31-річний Кіріякос Матсіс, за схоплення якого обіцювано 14,000 долярів. Рішено приспішувати суди над арештованими підпільниками. Кипрсько - грецький архиєпископ Макаріос рішився поїхати до Ню Йорку на дебату Об'єднаних Націй в справі Кипру.

У Ґані уряд виарештовує опозицію

Аккра. — У молодій муринській державі Ґані, що ледви в березні минулого року дістала державну самостійність, продовжується завзята внутрішньо-політична боротьба. З початком цього тижня арештовано там 43-х видатних діячів з рядів опозиції, між ними одного редактора, одного вчителя ітд. Уряд закидає їм участь у змові на життя прем'єра Кваме Нкрумага та його міністрів внутрішніх справ і освіти. В офіційному комунікаті про ті арештування говориться, що змовники вже від жовтня ц. р. уладжували сходини, на яких пляновано перевести державний переворот, що мав би статися одночасно з убивством провідних осіб з теперішнього уряду. 1 жовтня ц. р. арештовано 15 осіб з опозиційних рядів під закидом участи в незаконних зборах. В попередніх місяцях уряд депортував поза межі держави деяких опозиційних діячів за „поведення незгідне з публічною безпекою". Опозиція закидає теперішньому прем'єрові диктаторські амбіції.

В АМЕРИЦІ

● **Пані Айзенгавер** 10-го листопада відвідала у Вашингтоні міжнародню харчову виставку, яку влаштувала відома організація ІВКА. На цій виставці дружини урядовців 23 амбасад експонували харчі, випродуковані як у своїх державах. Пані Айзенгавер покуштувала шведське тістечко, кажучи, що подібні „кукіс" пекла її мати (шведського походження), фаршоване виноградне листя (Греція), турецьку баклаву, ліберійську кассаву тощо. До Білого Дому вона привезла три повні „шапінґ беґи" ласощів. Прибутки з цієї виставки призначено на добродійні цілі.

● **88-річний державний муж Бернард М. Барук** відвідав у Ню Йорку торговельну школу, де він навчався у 1889 році, і був присутній на лекції про ціни та попит. Після лекції він пив каву в шкільній кафетерії, розмовляв із студентами про різні справи і давав їм практичні поради. Ця школа названа іменем Барука.

● **В Йонкерсі, Н. Й.,** померла на сотому році життя Дженні Нетен Ганан, яка мала 7 років, коли в Ню Йорку вперше відправляли панахиду за вбитого президента Линкольна. Вона пригадує, що саме в той день купувала чорні завіси для свого дому.

● **Адміністрація Міжнародної Співпраці** повідомляє, що Еспанія дістане від ЗДА 5 мільйонів тузенів яєць, вартости 2,400,000 долярів в рямках спільного оборонного договору (частину допомоги Еспанія має дістати з харчової надвишки ЗДА). Еспанія потребує яєць, і еспанське міністерство має звернутися з відповідною офертою до американських фармерів.

● **Губернатор Ню Гемпширу Лейн Двайнелл,** республіканець, сказав, що волів би, щоб у 1960 республіканським кандидатом на президента був Ричард М. Ніксон, а не Нелсон А. Рокфеллер, який є його особистим приятелем.

● **В Буенос Айресі** заарештовано провідника перонистів Джана Вільяма Кука, який прилетів із Монтевідео. Кук втік був із в'язниці в 1957 році і перебував у Чіле та Уруґваї. Він прибув до Арґентини, щоб очолити опозицію проти президента Фрондізі.

У СВІТІ

● **У столиці Західньої Німеччини, Бонні,** нараховують тепер 300,000 мешканців, замість 120,000 з кінцем війни. Вибрали це місто на „тимчасову" столицю Західньої Німеччини в 1945 р., рахуючи, що за рік-два столиця перенесеться до Берліну. Але тепер, через 13 років після того, справа з об'єднанням Німеччини ще непевніша, ніж була наприкінці війни. Американські кореспонденти твердять, що „родовиті бонці" не мають ніяких „столичних амбіцій" і мріють про день, коли виїдуть з Бонну всі міністерства і тисячі чужинців з закордонними амбасадами, консулятами та місіями. Не зважаючи на будівельний рух — усім там тісно.

● **Совєтський уряд** офіційно зажадав від Об'єднаних Націй і уряду З'єдинених Держав, щоб американські війська залишили Південну Корею і тим „облегшили" об'єднання Кореї. Большевики покликуються на те, що комуно-китайський уряд нібито забрав уже своїх „добровольців" з Південної Кореї. ЗДА й Південна Корея стоять на становищі, що уряд Північної Кореї повинен допустити невтральних обсерваторів, які перевірили б, чи справді китайські війська відійшли.

● **У Польщі два католицькі** єпископи і два представники уряду мають розв'язати конфлікт між Церквою і комуністичним режимом в зв'язку з учителями релігії. Уряд заборонив монахам і монашкам навчати релігії по школах. Існує також затяжний спір у зв'язку з релігійними видавництвами. Уряд підтримує опановане комуністами видавництво „Пакс", що теж виробляє й торгує церковною утвар'ю, а Церква підтримує видавництво „Знак".

● **В Японії** віддавна найбільш поширеною недугою була туберкульоза, справжній бич для японської нації. В останніх роках, завдяки новим лікам і систематичній боротьбі з туберкульозою, число хворих на цю недугу значно впало. Все ж в Японії є ще 4,510,000 офіційно зареєстрованих сухітників, з них півтора мільйона в стадії видужання.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗНОВУ БЕРЛІН

Колишня столиця німецького Райху, що в 1654 році нараховувала яких 10,000 мешканців і грала ролю тільки в т. зв. Електораті Бранденбурґії, у 1939 році нараховувала вже 4,500,000 мешканців, а шість років згодом становила велетенське румовище, в якому рилося муравлище нуждарів, — це колись пишне місто стало після останньої війни одною з найбільш запальних міжнародних проблем. 5-го червня 1945 року головні команданти альянтських військ — ген. Айзенгавер від ЗДА, маршал Монтґомері від Англії, ген. де Тассіні від Франції і ген. Жуков від СССР — підписали угоду про встановлення в Берліні чотиридержавного управління. Як рекомпенсату за те, що західня, більша частина цього міста переходила під контролю трьох західніх великодержав, вони погодились на прилучення до східньо-німецької совєтської зони Турингії і Саксонії, зайнятої американцями. Цю угоду затверджено в Потсдамському договорі з 2 серпня 1945 року. Після того, як 23 травня 1949 року на терені трьох західніх окупаційних зон проголошено Федеративну Републіку Німеччини, а 7 жовтня 1949 року з дозволу Москви німецькі комуністи проголосили у совєтській зоні Німецьку „демократичну" Републіку, — Берлін опинився між двома світами, що розпочали один із одним завзяту холодну війну.

Федеративна Републіка Німеччини, тоді ще квола й цілком залежна від всебічної підтримки Заходу, практично — Америки, щоб не ускладнювати ситуацію ще одною — берлінською — проблемою вибрала за свою „тимчасову" столицю Бонн. Берлін дістав власний автономний статут, з правом репрезентації (без права голосування) в боннському Бундестаґу і з фактичною владою в особі свого посадника і міської ради, чи пак місцевого сойму. Східня частина Берліну стала столицею східньо-німецької сателітної „держави". Головне джерело всіх турбот західнього Берліну в тому, що він оточений підсовєтською територією. За згаданим угорі чотиридержавним порозумінням, Західній Берлін має право користуватися суходільним, водним і летунським шляхами сполуки з Заходом, які, проте, знаходяться під управлінням совєтської окупаційної влади. Оцей ось пункт — зв'язок із Заходом — і є зброєю комуністів для безперервного шантажування.

Практично цей шантаж досягнув був гершка 1 квітня 1949 року, коли комуністи заборонили користати з усіх шляхів сполуки Берліну з Заходом, щоб його заморити голодом і довести до банкрутства його відроджуваний промисл. Так почалася історична бльокада, яка тривала до 30 вересня 1949 року. Вона провалилась тому, що ЗДА й Англія створили тоді славний „летунський коридор", яким за час бльокади перевезено до Берліну 2,343,315 тонн харчів, вугілля та інших припасів. Комуністи зняли бльокаду, але не припинили холодної війни. Большевики вишукують найслабші пункти західнього фронту. Вічним предметом шикан і атак є західній Берлін, вільний острів серед комуністичного моря, оаза демократичної свободи серед невільничої пустелі.

Західній Берлін є для Заходу символом безстрашної боротьби проти комунізму, а для мешканців Східньої Німеччини — золотою брамою до світу свободи. Тому за останніх десять років перейшло через його реєстраційні пункти понад 3 мільйони втікачів із Сходу, які майже всі знайшли собі місце в західньо-німецькій економіці. Західня Німеччина час від часу засвідчує свій духовий зв'язок з Берліном, відбуваючи в ньому кількаденні парляментарні наради. 29 липня 1957 року ЗДА, Англія і Франція саме в Берліні проголосили декларацію, якою ще раз ґарантували свою охорону Берлінові. Саме минулого тижня державний секретар Доллес заперечив, начебто ЗДА передбачають якісь нові „труднощі" на тому терені: мовляв, труднощів не може бути, коли комуністи знають, що Захід рішений боронити Берлін всіми засобами, а „коли треба буде, то також і зброєю".

Тому заяву Хрущова з минулого понеділка 10 листопада про „суверенні" права східньо-німецьких комуністів на цілий Берлін і на всі засоби комунікації між західнім Берліном і Заходом, цю заяву зустріли у вільному світі, як чергову спробу залякати берлінців і Захід. Нема найменшого сумніву, що ЗДА боронитимуть західній Берлін, якби комуністи його заатакували. Не диво, що кожна нова подія, чи хоч би тільки заява, яка відноситься до Берліну, викликує зрозумілу тривогу, бо Берлін належить до найбільш запальних пунктів у теперішньому світі.

ҐОМУЛКА В УКРАЇНІ

Наприкінці жовтня і з початком листопада ц. р. побувала у Совєтському Союзі з „відвідинами дружби" делеґація польської комуністичної партії й уряду під проводом першого секретаря ПОРП Владислава Ґомулки, голови польського комуністичного уряду, прем'єра уряду Юзефа Циранкевича та інших. За час свого перебування в СССР польська делеґація відвідала Грузію, Україну, Білорусь і міста Ленінград та Москву. Всюди вітали її „оваційно й дружньо" і майже в кожній із столиць виступав із великою промовою Владислав Ґомулка, підкреслюючи не тільки свою комуністичну правовірність, але й беззастережну солідарність із Совєтським Союзом та бльоком комуністичних держав.

Заслуговує на увагу промова Ґомулки і церемонія його вітання в столиці Української ССР — у Києві, що його польська делеґація відвідала перед Мєнськом, Ленінґрадом і Москвою 31 жовтня ц. р. Вітати Ґомулку і його колеґ делеґовано до Києва з Москви від Центрального комітету КПСС колишнього першого секретаря комуністичної партії України А. Кириченка. Вітаючи польських „товаришів" не тільки від ЦК КПСС, але й від президії Верховного Совєту СССР та від совєтського уряду, Кириченко виступив щойно після промови Ґомулки, на прилюдних зборах, влаштованих у залі „Жовтневого Палацу Культури".

Свою промову Ґомулка почав вітанням для населення та влади Києва і для українського народу, а закінчив многоліттєвім для „братньої дружби польського народу з українським", для Української ССР, для українського народу і для миру та соціялізму. Відповідаючи, делеґований репрезентувати Москву Кириченко проголосив тільки славу польському народові і польській комуністичній, чи пак об'єднаній робітничій партії і многоліттєвіє „вічній і непорушній польсько-совєтській дружбі", не згадуючи в кінцевих побажаннях ніже словом про Україну чи український народ. Не зробив цього й теперішній секретар КПУ Н. Подгорний, який проголосив „многоліттєвіє" польським робітникам і польській компартії, а завершив його „славою" для КПСС і для комунізму. Обидва, і Кириченко і Подгорний, очевидно пильно вважали, щоб не поставити України на передній плян, і остерігалися підкреслювати її ролю, як країни-господаря, у відвідини до якої прибули закордонні гості. Куди більше уваги присвятив Україні Ґомулка у своїх привітаннях і в усій своїй промові.

Привітальна промова московського намісника України Н. Подгорного, що до часу свого призначення виконував ролю зв'язкового комісара Москви в КПУ і в уряді УССР, визначалась ще такими двома характеристичними моментами. З одного боку, Подгорний, вітаючи Ґомулку і польську делеґацію, вітав водночас, куди щиріше й з більшим апльомбом... Кириченка і „в його особі ленінський центральний комітет КПСС, який упевнено веде совєтський (!! — О. Р.) нарід до перемоги комунізму". А з другого боку, згадуючи всіх совєтських „численних ворогів", назвав поміж ними із особливим притиском „найлютіших ворогів українського народу — українських буржуазних націоналістів".

Промова самого Ґомулки була присвячена справі комуністичної солідарности і в дальшому майже в цілості „будівництву соціялізму" в Польщі та „досягненням" польського комуністичного режиму. Польсько-українських взаємин у минулому Ґомулка не торкався, а підкреслив тільки коротко факт зрезиґнування Польщі з українських земель, і то не тільки в імені польського уряду і польської компартії, але й всього польського народу. „Польський народ, — сказав Ґомулка, — визнає повністю об'єднання всіх українських земель в межах Української Соціялістичної Совєтської Републіки як правильний акт історичної справедливости".

Куди більше уваги і часу присвятив Ґомулка справі західніх границь Польщі і небезпеці німецького мілітаризму та відплатництва, які, мовляв, і в минулому й тепер загрожували і загрожують не тільки Польщі, але й Україні, Білорусі та іншим народам Совєтського Союзу. З цього боку, — підкреслював Ґомулка, — постигла Польщу „найбільша в її історії катастрофа і найжорстокіше та найбільш нищівне насильство — вересень 1939 року і гітлерівська окупація". Стверджуючи, що поляки ніколи не забудуть цієї трагічної лекції своєї історії, Ґомулка дискретно, але й водночас красномовно, промовчав добре відомий і всьому польському народові і всім народам, поневоленим Москвою факт, що союзниками гітлеризму і співучасниками зрадницького удару на Польщу у вересні 1939 року були самі Совєти. Злощасний для Польщі вересень 1939 року пригадав Ґомулка у своїй промові двічі, що мало свою специфічну вимову і, здається, було єдиним сміливішим натяком у його виступі, який, коли йде про відношення до Москви, був суперльояльним.

Перебуваючи в Києві, польська делеґація, поза своєю участю у згаданому мітинґу і в офіційному бенкеті, оглянула київський варстато-будівельний завод ім. Горького і побувала в Українській Академії сільсько-господарських наук. З Києва подалася польська делеґація в Білоруську ССР, до Мєнська, де її знову ж, як і в Києві, вітав від КПСС і від совєтського уряду А. Кириченко.

О. Р.

Український Народний Союз це суто демократична українська братська організація. Стати її членом, — це не тільки забезпечити себе і своїх рідних матеріяльно. Це значить, бути співвласником його надбань і вибирати, чи бути вибраним в його керівні органи.

Зенон Стефанів

ПЕРША АТОМОВА ПІДВОДНА ЕСКАДРА

Воєнно-морська фльота З'єдинених Держав займає перше місце в світі щодо кількости воєнних кораблів, тоннажу, наймодернішого морського вирядження та вишколу.

Щоб уявити морську потугу ЗДА, наведемо деякі короткі інформативні дані. Персональний стан в.-м. фльоти становить 629,566 людей, в тому числі 72,543 старшини і 5,838 старшинських аспірантів активної служби; для порівняння: в 1944 р. в склад в.-м. фльоти входило 3 млн. 380 тис. людей. Крім того корпус морськодесантної піхоти 3-дивізійного складу, налічує 190,708 людей, в тому числі 16,930 старшин. Фльота і м.-дес. корпус мають в своєму орудуванні власну окрему тактичну і транспортову авіяцію, коло 80 ескадриль, яку обслуговує 126 тис. вояків.

В оперативному відношенні воєнно-морські сили поділяються на три великі фльотські групи, що з них кожна складається із кількох фльот: а. тихоокеанська, б. атлантійська і в. східньоатлантійська і середземноморська.

З усіх 5,200 кораблів є тепер в чинній службі приблизно коло 1,500, решта в резерві і кожного часу може бути введена в дію. Для вжитку американської в.-м. фльоти є в теперішній час понад сто типів бойових і допоміжних кораблів за такою клясифікацією: 1. бойові (Combatant Vessels), 2. обслужна фльота (Auxiliary Vessels) та 3. допоміжна пребережна фльота (Service Craft). До категорії бойових належать такі кораблі: лінійні або панцерні, крейсери, командні або фляґманські, літаконосці, винищувачі, міноносці, судна для десантних операцій, дозірно-патрульні та підводні.

Невеликі розміром воєнні кораблі, здатні до бойових дій на поверхні моря і під водою, мають назву підводних суден або човнів. Вони пристосовані до дуже рухливого маневрування із широким засягом дії; озброєні торпедами, мінами, ракетними стрільнами, а також і легкою артилерією. Водотоннажність підводних суден становить 500-5,900 тонн, довжина 190-500 стіп, ширина 19-50, скорість 15-40 вузлів на поверхні води, від 10-35 під водою, кошт побудови 3-20 млн. дол., екіпаж 33-120 моряків.

Американська підводна фльота за своїм тактичним призначенням розподілена на такі групи: 1. стандартні бойові (Submarines — SS), 2. ракетні (Guided Missile Submar. — SSG), 3. протипідводні (Anti-Submar. — SSK), 4. атомові (Nuclear Power — SSN), 5. радароводозірні (Radar Picket — SSR), 6. міноставці (Mine-laying — SM) та спеціяльні транспортові — для перевозу людей, пального і всякого воєнного спорядження.

ЗДА посідають тепер приблизно 250 новочасних підводних суден, з багато більшим засягом дії і модернішим лаштуванням в порівнянні із совєтською підводною фльотою. Крім того всі інші західні країни мають разом коло 150 підводних суден.

За авторитетними відомостями, совєтська фльота розпоряджає коло 450 субмаринами — в тому числі 200 новочасні, далекого і середнього засягу, 150 старого типу та тільки 100 для охорони побережжя, — не має натомість дотепер ще ні одного атомового підводного судна.

Як видно із повищого зведення, підводні кораблі мають різнородне бойове застосування, вони можуть бути ужиті до операцій в загальних з'єднаннях фльоти, або у вилучених окремих підводних ескадрах.

Не можемо погодитися з висловленим у „Свободі" недавно твердженням іншого автора, що, мовляв: „За момент, коли підводні човни перестали бути своєрідною „піратською фльотою", з метою лише нападати й нищити ворожі кораблі, слід уважати саме той момент, коли американський атомовий підводний човен „Скейт", озброєний атомовою ракетою „Поляріс", появився в обширі північного бігуна, звідки легко досягнути Совєтський Союз..."

Ще поки пірнув у воду „Скейт" підводні судна не були „піратськими", їх оперативний засяг дії дуже різноманітний. Нищення ворожих кораблів є натомість основним завданням усіх типів і кляс бойових кораблів, а не тільки підводних. Романтичні піратські рейди вроді німецького „Адлера" з часів першої світової війни, що гасав по океанах, належать вже до далекого минулого.

В останньому часі, як широко відомо вже із щоденної преси, перші американські підводні атомові кораблі „Nautilus" (3.180 тонн), „Seawolf" (3.495) і „Skate" (2.300) своїми підводними плаваннями, а особливо трансарктичними, здивували увесь світ.

В практиці це означає, що підводні судна можуть оперувати під водою неозначений час. Згадані субмарини були вже під водою 31 день без найменшого контакту з повітрям, а їхні залоги жили виключно в штучній атмосфері. „Skate" переплив під водою просторінь між ЗДА і Англією на протязі 8 днів і 11 годин, а при повороті 8 днів. „Nautilus" знаходиться тепер в підводному рейді, що має тривати 60 днів.

19-го серпня ц. р. спущено з доків найбільше дотепер атомове підводне судно „Triton" — 5.900 брт., з двома реакторами. Воно належить до кляси радаровостежних, а „Skate" перший із серії протипідводних ударних.

Тепер організується перша підводна атомова ескадра (Atomic Submarine Division 102) воєнно-морської фльоти ЗДА, яку очолює перший командант Nautilus'а кпт. Вілкінсон. Сюди увійдуть ще крім згаданих, в кінці цього року і на початку наступного три атомові субмарини „Swordfish," „Sargo," і „Sea dragon." До кінця 1959 р. готові будуть нові шість 2.900 тоннових суден кляси „Skip jack." В 1960 р. ескадра матиме в своєму складі 22 кораблі, в тому числі 14 протипідводних, 7 ракетних та 1 радаровостежний („Triton").

За теперішнім плянуванням, американська в.-м. фльота розпоряджатеме в 1964 р. 45 атомовими підводними суднами. В програмі не передбачається вже більше побудови стандартних підводних кораблів, тобто з дизельоелектричними моторами.

Поминаючи переломове значення атомової рушійної сили при застосуванні в науці і економіці, треба особливо підкреслити важливість цього у воєнно-стратегічному аспекті. Реальна дійсність тепер така, що дослівно — п'ять підводних атомових суден, озброєних ракетами середнього засягу, — із позицій при норвезькому побережжі, на східньосередземноморському, арабському, східньокитайському та північнополярному морях — можуть досягнути всі цілі на евразійському континенті.

Через це скріпився ще більше оборонно-воєнний потенціял ЗДА, а разом з тим цілого вільного світу.

ПРЕМ'ЄР КАНАДИ ОБ'ЇЖДЖАЄ СВІТ

Упродовж кількох місяців прем'єр-міністер Джан Діфенбейкер відвідає з десяток урядів різних країн, щоб з'єднати їх для ідеї нового, спільного підходу до світових проблем. Прем'єр і його достойна дружина відбувають саме подорож „довкола світу", в рямках якої вони відвідають усі найважливіші держави Британського Коммонвелту — за винятком Південно-Африканського Союзу, а також Францію, Німеччину, Італію та Індонезію. До Оттави вони мають вернутися 20 грудня.

28-го жовтня перед своїм виїздом із столиці, прем'єр Діфенбейкер заявив, що він переконуватиме прем'єрів Коммонвелту та керівників інших держав, щоб вони піддержали його проєкт створення міжнародних харчових банків — як забезпечення проти недостачі харчових засобів, спричинюваної війною та природніми катаклізмами. Він запроєктував такі банки для Організації Північно-Атлантійського Пакту (НАТО) та для Коммонвелту. „Всі харчові надвишки повинні стати в наших руках засобом, який забезпечував би... щоб половина людства не голодувала", — заявив прем'єр. Крім того, він виявив намір з'ясувати урядам країн, населення яких не є білошкіре, своє переконання, що „люксус дискримінації" не може бути толерований.

Політичні спостерігачі в Оттаві вважають дуже прикметною обставину, що Діфенбейкер виключає Південну Африку з програми своєї подорожі. Недавно бо в Об'єднаних Націях Канада закинула свою попередню тактику супроти расового питання в Південно-Африканському Союзі і — замість здержуватися від голосування в тій справі, як колись, — голосувала за осудження південноафриканського уряду за його політику „расового відокремлення".

Бути помостом для порозуміння між Заходом і не-комуністичними країнами Азії — ось роля, що її накреслили Канаді її дипломати в останніх кількох роках.

Прем'єр Діфенбейкер намагатиметься під час своєї подорожі привернути для Канади весь той престиж, що його вона втратила в очах азійських країн. Те, що Канада голосувала проти Південно-Африканського Союзу в ОН, і те, що прем'єр не включив у програму своєї подорожі відвідин південно-африканського уряду, має допомогти в здійсненні того наміру. Крім того спостерігачі здогадуються, що прем'єр може дати приватне запевнення, що це вже останній рік, коли Канада голосуватиме проти дебатування китайської справи в ОН.

Прем'єр Діфенбейкер заявив кореспондентам, що його розмови з лідерами Коммонвелту повинні улегшити тіснішу співпрацю між їхніми країнами. Він підкреслив, що має на думці співпрацю тільки в існуючій структурі Коммонвелту без затіснювання політичних зв'язків.

Останнім часом було чимало познак, що прем'єр розглядає Коммонвелт як „третю силу" в міжнародних взаєминах — третю силу, що мала б діяти між Москвою і Вашинґтоном. Ця третя сила не була б невтралістичним бльоком, хоча включала б також невтралістичні держави як Індія. Ішло б радше про зосередження впливу країн Коммонвелту по стороні поміркованости і компромісу в противагу політики крайностей і негнучкости. В Оттаві панує переконання, що вплив Коммонвелту на світові справи зріс, і Коммонвелт може рівноважити деякі крайні американські погляди та політику, не спричиняючи розколин у єдиному фронті Заходу проти комуністичної аґресії.

„Висловлюючись технічно-простірними термінами, — заявив один з оттавських речників, — Коммонвелт міг би пробувати діяти як поміч-ний ракетний мотор, щоб впровадити Доллеса в орбіту і вдержати його там".

Щоправда, є й такі, які критикують прем'єра Діфенбейкера, сумніваючись, чи така роля Коммонвелту можлива, побажана чи взагалі правдоподібна. Вони відмічають надто вільну організаційну пов'язаність Коммонвелту, його загальну військову і економічну слабість в порівнянні з ЗДА та СССР, і подають це за причину, чому Коммонвелт не міг би вести незалежного курсу на довший час.

Однак, прем'єр Діфенбейкер за час свого 16-місячного урядування давав не раз докази, що він нелегко зражується опінією тих, які бояться перешкод на шляху до осягнення певних цілей. Під цим оглядом він нагадує колишнього міністра торгівлі С. Д. Гов і справді міг би слушно вживати мотто, яке той завжди мав на своєму столі: „Трудне завдання — виконуємо негайно. Неможливі — може забрати дещо часу".

Напередодні свого виїзду прем'єр заявив, що він сам непевний, чому підіймається такої втомлюючої, майже тримісячної подорожі, тоді як стільки роботи є в Оттаві у зв'язку з підготовою до відкриття чергової парляментарної сесії в січні. Відповідь на цей сумнів буде мабуть така: в міркуваннях прем'єра Діфенбейкера переважила думка зробити все, що можливе, для скріплення приязни і взаємного зрозуміння між вільною Азією і Заходом, для максимального збільшення вкладу Коммонвелту в побудову тривкого миру.

„К. С."

Володимир Барагура

ІЛЮСТРАТОР І ДИТИНА

(Доповідь на обговоренні книжної графіки в ЛМКлюбі в Ню Йорку)

(2)

Завдання ілюстратора є докладно вистудіювати текст, зрозуміти характер літературного твору, з'ясувати собі що автор хоче і як дитина прийме словесний твір, щоб із становища малого сприймача зілюструвати твір. Важливий момент, це те, щоб ілюстрація в цілості й деталях була згідна з текстом — відбігання від тексту — частий прогріх ілюстраторів, бо діти бистрі спостерігачі й негайно реагують на найдрібніше розходження. Коли дієву особу в тексті автор одягнув у капелюх, нехай ілюстратор не малює її в шапці, або з відкритою головою. Ілюстратор мусить бути ознайомлений з добою, яку ілюструє, з побутом та взагалі знати різні деталі, потрібні йому до вірного зображення ілюстрованого ним тексту. Ілюстрація часто є поясненням, доповненням, поширенням тексту, бо автор мусить часто послугуватися конденсованими словесними образами, чи навіть окремими словами, що є конденсацією складних змістів. Автор, представляючи княжого дружинника й описуючи його зброю й одежу, не може зробити цього так наглядно, так плястично, як зробить це ілюстратор, який знає добре княжу добу. Тут Петро Андрусів займає у нас передове місце. Значення ілюстрації, як пояснювального елементу до літературного тексту хочу показати на прикладі прекрасного вірша О. Лятуринської п. н. „Котик", в якому поетеса зобразила переносно пробудження весняної природи. Якщо б не ілюстрація Бутовича, який показує, що тим котиком, який вискочив на гілочку, не є справжній кіт, а брунька дерева, що розцвітає, вірш був би дітям незрозумілий, вони могли б думати, що мова йде про живого котика — створіння. Вміла ілюстрація Бутовича перемінила переносно зображене авторкою явище природи в конкретний образ. Завдяки тому краса літературного твору не порушена, словесне зображення незмінене, пояснення непотрібне, ілюстрація зробила своє, твір дійшов до дитини, вона його сприйняла згідно з інтенцією поетки.

Композиційно ілюстрації повинні бути ясні, прозорі, неперевантажені деталями, основна архітектонічна лінія повинна бути чітко проведена.

Характер ілюстрації мусить бути достосований до характеру твору, наприклад, оповідання з козацьких часів не може бути ілюстроване модерністично, або фактичний матеріял — стилізовано. Деякі ілюстратори вміють перекидатися на різні теми й жанри, інші, вдосконалюють себе в певній тематиці, яка найкраще відповідає їх структурі. Декому відповідають ілюстрації для дітей менших, іншим для старших, дехто любить історичні й життєписні теми, дехто релігійні, з життя звірят, мертвої природи, техніки, фантастичні. Ілюстратор мусить бути дуже дбайливий. Неправильний погляд, що для дитини можна виконати ілюстрацію якнебудь, бо вона й так на цьому ні розуміється. Якраз тому, що дитина не розуміє, що зроблене добре, а що зле, треба робити тільки добре. Людина доросла має критичний погляд і сама знає, як зроблена ілюстрація. Дитина ще не має виробленого критицизму, її естетичний смак щойно формується, отже він мусить формуватися на добрих зразках. Дитина підлягає легко суґестіям і авторитетові старших, отже сприймати зразки злі або добрі, залежно, які їй підсунемо. Зразком дбайливого виконання можуть послужити ілюстрації Охріма Судомори, Петра Андрусева, Михайла Дмитренка, Мирона Левицького.

Ілюстратор, що оформлює книжку, чи журнал, мусить бодай теоретично бути обізнаний з основами друкарської, чи офсетної техніки, кліштуванням, властивостями друкарської фарби, змінами, яким підлягає колір під час друку в залежності від якости паперу, мусить знати різниці, які заходять між оригіналом і репродукцією, засади зменшування й збільшування оригіналу і репродукції. Тут часто приходить спірне питання — від кого залежить добра репродукція — від ілюстратора й його оригіналу, від клішаря, чи друкаря. Як звичайно — правда посередині — всі три елементи повинні бути досконалі, тоді й ілюстрація вийде досконало.

Якість ілюстрації залежить у великій мірі від самого літературного твору, чи він багатий на ілюстративні моменти, чи дає базу для фантазії ілюстратора. Одначе й уява ілюстратора грає велетенську ролю, при чому співвідношення уяви автора й ілюстратора може бути рівне, або несумірне. Якщо автор й ілюстратор відзначаються більш-менш однаковою імаґінативністю, тоді становище ідеальне. Деколи автор може перевищити ілюстратора, а деколи може бути навпаки. Недавно мали ми на нашому видавничому полі пророчистий факт, коли слабе літературне видання мало великий успіх завдяки ілюстраторові.

Не тільки текст може дати матеріял для ілюстратора, але може бути й навпаки, — ілюстрація може стати базою для тексту. Такий клясичний приклад подибуємо у „Чілдрен Дайджест", де в одному з випусків цього американського журналу для дітей ілюстратор використав українську народну казку про рукавичку. Він намалював тільки рукавичку, а коло неї курятко, яке до неї заглядає. Тексту немає зовсім, тільки завдання дитині — розповідж історійку на цю тему. Скільки можливостей для творчої дитячої уяви!

Одначе крім автора й ілюстратора в гру входить ще й третій фактор — сприймач, предмет мистецького й виховного діяння літературного твору й ілюстрації — дитина. Таким способом отримуємо тричленний ланцюг, де окремими кільцями є автор-ілюстратор-дитина.

І цій проблемі сприймача, хочу ще присвятити кілька думок. Ясно, що поняття „дитина" дуже широке, коли брати до уваги фізичний і розвоєвий вік, тобто окремі розвоєві фази духовости дитини. Дитина може мати 3-5-7-9-11-14 років життя і кожний вік має свої психічні властивості й вимагає інакшого тексту й інакшої ілюстрації. Я не можу в цій доповіді диференціювати цих питань і радше обмежуся до певних загальних ствержень, керуючися загальними психологічними принципами, що діють у цій фазі людського психічного, чи психофізичного розвою, що його називаємо дитинством.

БАБИНЕ ЛІТО

Поникли береги осінні,
Дерева гаснуть, мов свічки,
Та в ясносиній павутинні
Летять маленькі павучки.

Багато їх в путі загине,
В дощі потоне крижанім,
І рух живої павутини
Застигне сріблом неживим.

Летять бездумно, мовчазливо,
Самі не знаючи доріг,
І начіпляються квапливо
На все, що зустрічає їх.

Над синім холодом Дніпровим
Нема їм ліку і кінця —
І знов тремтять
забутим словом
Людські надії і серця.

Прозора осене! Вертаєш
Ти недопиті весни нам,
Мене ти смутком огортаєш,
Що я за радість не віддам.

Хай сили повернуть немає
Колишні мрії і літа,
Та інші мрії навіває
Твоя глибока гіркота.

МАКСИМ РИЛЬСЬКИЙ

УКРАЇНСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ У ВІННІПЕҐУ У 25-ЛІТТЯ ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

В неділю 19-го жовтня українці Вінніпеґу і околиць відмітили гідним способом 25-ліття великого Голоду в Україні в 1932/33 рр. масовою демонстрацією, яка складалася з трьох частей, а саме: по всіх церквах великого Вінніпеґу відправилися того дня жалібні панахиди за мільйонові жертви Великого Голоду, що його штучно спричинила злочинна Москва. В годині 2-ій по полудні відбулася велика публічна демонстрація, в якій взяло участь 500 автомашин. Всі авта були прибрані різними відповідними протимосковськими і протикомуністичними кличами. Похід, що його очолював президент КУК-у, о. д-р В. Кушнір і голова місцевого Відділу КУК-у, Василь Гретчин, переїхав від катедри св. Володимира і Ольги попри Народний Дім, а дальше головними вулицями Вінніпеґу до міського Сенотафу, біля якого був відправлений короткий молебень і у стіп якого зложено вінок.

Масове демонстраційне віче відбулося в годині 3-ій по пол. у великій залі Плей Гавзу, яка була виповнена по береги. Віче відкрив голова Відділу КУК — В. Гретчин короткою промовою соборницького змісту, в якій вказав на ціль віча та вітав чужинних гостей, між ними віцепрем'єра манітобського уряду п. Е. Виллиса, який зложив відповідну заяву від уряду Манітоби.

Злочин московсько - комуністичного народовбивства українською та англійською мовами висвітлив коротко секретар президії КУК п. Ів. Сирник. Головну доповідь про штучно викликаний Москвою Великий Голод виголосив о. д-р Кушнір, який між іншим сказав, що той штучний Голод — це найбільша трагедія українського народу від татарського лихоліття. З упадком російської імперії Україна не тільки проголосила себе самостійною нацією 22-го січня 1918 року, але вона вела перед між народами, що будилися до нового життя від Балтику до Каспійського моря. Московські большевики готовили загарбницькі пляни для України і по важкій та кривавій боротьбі завоювали Україну і запровадили військову окупацію. І хоч большевики поневолили український нарід, одначе комунізація України не поступала вперед. Головною перешкодою в комунізації України було наше селянство, яке пильно задержувало вікову українську культуру та традицію. Цю кріпку остою треба було большевикам знищити. Закон про колективізацію з 1929 року мав це довершити. Коли однак це не вдалося, московські большевики придумали найбільш радикальну і найбільш злочинну систему, яку, хтонебудь міг видумати. Заплянувано здусити українське патріотичне селянство штучно викликаним голодом. Коли Україна збирала надзвичайний урожай в 1932 році, а селянство нічого не передбачало і спокійно гляділо в майбутнє, большевицька армія залила Україну, зрабувала все збіжжя, яке вивезла в Московщину, а на Україні запанував страшний голод, від якого вимерло 6 мільйонів душ.

Одначе цей страшний московський злочин не зломив патріотичного духа української нації, яка по сьогоднішній день провадить на всіх ділянках життя з червоним окупантом смертельну боротьбу, що мусить закінчитися світлою побідою. Штучний Великий Голод в Україні — це вічна ганьба для Москви, а жертва українців, це їх слава. Україна засвідчила перед світом, що радше своє життя віддасть, але своєї волі та свободи не віддасть в руки московського деспота.

Дальшу програму віча виповнили чоловічий хор під проводом п. В. Вогоноса і знаний зі своєї слави мішаний хор СУМ-у під проводом п. В. Кардаша, деклямації п. П. Петришина і п-і Галі Коваль. Оригінальний був виступ п. Живила, кол. селянина з Полтавщини, який, як живий свідок, яскраво висвітлив часи жахливої колективізації і жахливого голоду. Кілька світлин із часів Великого Голоду кинув на екран п. Б. Чубенко з відповідними поясненнями, а доповнив це голова місцевого Відділу СУЖЕРО п. Іван Павлюк.

Резолюції українською мовою відчитав голова Філії Ліґи Визволення України п. П. Башук, а англійською мовою професор Манітобського університету — п. П. Юзик.

Ця демонстрація, добре приготована Діловим Комітетом, до якого ввійшли також і делеґати Ліґи Визволення України і СУМ, в якому працювало три референтури (організаційна, пресова і реклями), увінчалася повним моральним і матеріяльним успіхом. Оба місцеві англьомовні щоденники подали на своїх сторінках широкий опис цієї демонстрації як рівнож і місцеві радіовисильні.

Д. Микитюк
кол. УСС

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Миш.

Вшанування пам'яті проф. Михайла Грушевського

Заходом Товариства Сприяння УНРаді відбулася в неділю 26-го жовтня, ц. р. Академія для відзначення пам'яті акад. проф. Мих. Грушевського в 40-ліття української національної революції, якою він у перший час проводив, як теж для відзначення 92 років від його народження і 24-го року від його смерти. В програму ввійшли: відчинення (П. Трепет), доповіді і деклямації. Перша доповідь, що її виголосив проф. І. Розгін, охоплювала науково - історичну та літературознавчу спадщину проф. Грушевського, а друга, що її мав ред. Ю. Кошельняк, його белетристику й особливо публіцистику та редакторську працю.

Рецитацію маленького Володі Погорілого („Розвивайся" — І. Франка) і з чуттям передану його сестричкою Марією прозо-поетичну історію революційного відродження України в період 1917 - 21 років вислухано з приємністю. На закінчення В. Коносюк відчитав прекрасну поему О. Олеся — „Лебідь", що добре підходила до змісту академії. Програмою проводив п. Анатоль Валюх.

Розглядаючись по залі, де сиділо всього 60 осіб (між ними ген. Крат і полк. Янів), ми з трудом відганяли думки з докорами під адресою дітройчан за таку неуважну поставу до пам'яті великана української науки, що відтворив і насвітлив історію України в неперевершеній досі вартості й маштабі. Треба було насилу уявляти собі чимало різних облегшуючих обставин. До речі — й сама академія не дала того, чого можна було чекати від її аранжерів. Створювалося враження, що це свято влаштоване було нашвидкуруч, і доповідачам не була дана змога підготовити такий розгляд і таку аналізу багатющої спадщини та невсипущої діяльности проф. М. Грушевського, на яку цей великан духа і чину заслуговує. Проте — хоч скромно, але пам'ять відзначено бодай в невеличкому колі громадян.

На окрему увагу заслуговує виставка деяких творів проф. Грушевського включно з його багатотомовою історією України - Руси.

В. Н - вич

Свято в українській катол. парохії в Гемтремку.

Українська громадськість Дітройту й Гемтремку дивиться з великим вдоволенням, а то із подивом на розбудову української католицької парохії в Гемтремку і північно-східнім Дітройті, яка виконує важливу працю на духовнім і світськім полі для добра церкви, парохіян і української громади. В неділю 28-го вересня ц. р. парохія відзначила новий етап у своїм дальшім розвитку. В тому дні відбулося святкування 45-річчя існування парохії і посвячення цілого ряду новозакуплених парохією будинків при вул. Генлей в Гемтремку, де приміщено нову додаткову школу, новий манастир для Сестер Василіянок, каплицю для Богослужб та влаштовано рекреаційну залю для молоді та багато інших приміщень для вжитку парохіян. Вже о 12-ій год. вполудне слідувало відкриття нової додаткової школи і нового манастиря для Сестер для відвідин парохіян і громадянства, а водночас відкрито музейно - нумізматичну виставку та показ модерного народного мистецтва в нових приміщеннях. Акт посвячення манастиря і нової школи попередила велика процесія, в якій взяли участь члени українських організацій міста Гемтремку й Дітройту, шкільні діти і понад тисячу парохіян і гостей. Посвячення манастиря і школи довершив Митрополит Кир Константин Богачевський в супроводі численного духовенства, з парохом церкви і деканом о. д-ром Степаном В. Кнаппом на чолі. При акті посвячення асистували члени організації Лицарів Колюмба, члени Міської Ради м. Гемтремку з головою Ради п. Ю. Рукс на чолі, посадник м. Гемтремку Альберт И. Зак, представники українських організацій і парохіяни. Поява постаті нашого Митрополита викликувала одушевлення серед численної громади. Після акту посвячення парохіяни і гості відвідували новонабуті будинки та подивляли доконану в короткому часі працю парохії. Слід підкреслити, що організація парохіяльного життя є переведена із вмілістю. Богослужби в новій церкві при вул. Коммор і в старій при вул. Ґрейлінґ збирають щонеділі і свята численних вірних, які не щадять пожертв на церкву, школу та інші потреби парохії. Церковний Комітет, зложений з 75 членів виконує численні функції зв'язані з веденням парохії безінтересовно. Цілоденна парохіяльна школа начислює понад 600 учнів і учительський збір під керівництвом Сестер Василіянок виконує з посвятою виховну працю над нашою молоддю, при чому для вивчення української мови встановлена в школі окрема учительська сила. Часті імпрези, влаштовувані управою школи з участю великого числа молоді, причиняються до витворення ширшого світогляду у молодім поколінні та дають змогу нашій молоді вийти на ширший рівень зацікавлення різними ділянками мистецтва. Літом парохія влаштовує на своїй прегарній оселі в Дрейтон Плейнс, віддаленій 30 миль від Дітройту, відпочинковий табір для шкільної молоді і там діти користають у вакаційний час зі свіжого повітря, купелів в озері, спортових імпрез та інших відпочинкових розваг. Парохіяни та ціла українська громада міста оцінюють вповні працю парохіяльних організацій під проводом пароха о. д-ра С. В. Кнаппа і з признанням відносяться до Управи парохії. Посвячення будинку нової школи і нового манастиря являється дальшим важливим досягненням в розвитку парохії.

Д-р Ол. Марітчак

Боффало, Н. Й.

Активність ОПДЛ

В залі Православної Церкви в Боффало відбулася небуденна імпреза: виступ голови ОПДЛ ред. В. Гошовського, який говорив до громадянства про проблеми виховання українських дітей на еміґрації, та виступ Я. Єлиєва із створеними ним маріонетками та ляльками. Дарма, що імпреза не була заздалегідь підготовлена і про неї лише вранці в неділю 12-го жовтня встигло повідомити радіо п. Лаврівського (за кілька годин перед початком) — на неї зібралося понад 60 осіб старших і дітей, які з цікавістю вислухали доповіді та щирими оплесками нагородили Я. Єлиєва за показ кількох веселих сцен з маріонетками (жид, циган, п'яниця) та ляльками.

Показ маріонеток і ляльок був пробою, як реаґує на такий мініятюрний театр малий наш глядач. Успіх був повний не лише в дітей, але й батьків. Гадаємо, що цінну ініціятиву створення українського лялькового театру, — започаткованого ОПДЛ, підтримає все українське громадянство ЗДА і Канади (звідки прибули шановні гості), бо такий театр є одним із важливих чинників у боротьбі за душу української дитини.

В. М.

ЗДА запевняють вільний Китай про союзницьку вірність

Тайпей. — Ку Ченґ-канґ, президент китайської націоналістичної організації Китайські принципи Антикомуністичної Ліґи азійських народів, отримав в минулу неділю листа від діючого асистента державного секретаря у Вашинґтоні, Дж. Ґрагама Персенса, який проте покликався виразно на президента Айзенгавера, що його уповажнив до того листа. Ото ж у цьому офіційному документі пригадується ще раз заяву Президента з 11-го вересня ц. р., що З'єдинені Держави разом із вільним Китаєм ніколи не відступлять під натиском комуністичної аґресії. Потверджено ще раз становище Президента і державного секретаря Доллеса, що всі суперечності між китайськими комуністами і вільним світом повинні бути лагоджені мирним шляхом, з тим застереженням, що ЗДА ні підуть на ніяку злагоду з комуністами, яка поминала б згоду й інтереси Китайської Республіки, союзника Америки. У дальшому у цьому листі висловлюється подив для хоробрости й безстрашности вояків вільного Китаю, що ставлять спротив комуністичній аґресії. Оприлюднення цієї останньої американської заяви, якої ціль — скріплення довір'я китайських націоналістів до Америки, зійшлось із приїздом на Формозу (Тайвань) головного команданта американських збройних сил у Тихо - океанському обширі, ген. Лоренса С. Кутера і десятьох інших високих американських старшин, для переведення розмов із керівними військовими чинниками вільного Китаю. Ця так звана американська оборонна місія об'їздить тепер запризнені з Америкою країни Далекого Сходу й протягом трьох днів перебуває в Тайпеї.

Українська Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк, 149 2nd Av.

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йоку повідомляють, що в п'ятницю, дня 14-го листопада ц. р., мистець С. Гординський буде говорити про свою подорож до Греції та Італії для дослідів над візантійським мистецтвом. Доповідь відбудеться в приміщенні клюбу і буде багато ілюстрована кольоровими діяпозитивами. Початок о год. 8-ій вечора.

УКР. НАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ в НЮ ЙОРКУ
повідомляє, що
В СУБОТУ, 15-го ЛИСТОПАДА ц. р.
в Домі Визвольного Фронту, 315 Е. 10-та вул.
відбудеться
ЛЕКЦІЯ У. САМЧУКА на тему:
„ЧИ БУДЕ 3-тя СВІТОВА ВІЙНА?"
Початок о год. 7:30 веч. — Управа УНУ

Увага! Филаделфія! Увага!
Об'єднання Українських Письменників
„СЛОВО"
— влаштовує —
у п'ятницю, 14. листопада 1958 р.
о год. 8-ій вечора
в залі ПЛАСТОВОГО ДОМУ у ФИЛАДЕЛФІЇ
при вул. Френклін ч. 827
ДОПОВІДЬ редактора „Української Літературної Газети" із Мюнхена
ІВАНА КОШЕЛІВЦЯ
про сучасну українську літературу в Україні.

Запрошується все українське громадянство Филаделфії, і спеціяльно нашу молодь, послухати цікаву доповідь нашого гостя з Европи.

О.У.П. „Слово"

Українці Нюарку та околиць!
Вшануйте пам'ять шести мільйонів жертв репресивного голоду в Україні 1932 і 1933 р.
ЖАЛІБНА АКАДЕМІЯ
— відбудеться —
в неділю, 23. листопада 1958 р.
год. 4-та по пол.
В ЗАЛІ УКР. ЦЕНТРАЛІ, 180 William Street
Доповідь ред. Микола Степаненко.
Участь беруть: хор Правосл. Церкви св. Тройці та хор Пресвітерської Громади.
Цього ж дня в українських церквах Нюарку будуть відслужені Панахиди.
Відділ УККА м. Нюарку.

Центральний Комітет Організацій
Відділ Українського Конґр. Комітету в Брукліні
— влаштовує —
в неділю, 16-го листопада 1958 р.
о год. 5-ій вечора
В УКРАЇНСЬКІМ НАЦ. ДОМІ, 216-218 GRAND ST.
СВЯТОЧНУ ЛИСТОПАДОВУ АКАДЕМІЮ
В ПРОГРАМІ: Вступне слово: о. дек. В. Андрушків; Реферат: п. А. Драган, гол. ред. Свободи, українською мовою і п. адв. Іван Флис, англійською мовою; Хор церкви св. Духа під дир. п. Л. Рейнаровича; Спільна деклямація ЮСУМА, Сценка: Стрілецька шапка в виконанні молоді.
Мистецьке кер. п. Л. РЕЙНАРОВИЧА.
До масової участи в цій Академії запрошує все Українське Громадянство Брукліна і околиці
Відділ Центрального Комітету.

Об'єднання УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ „СЛОВО" та ЛІТ.-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ
— влаштовують —
в НЕДІЛЮ, 16-го ЛИСТОПАДА 1958 р.
о 5:00 год. по полудні
в залі ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО КЛЮБУ
149 — 2nd Avenue в Ню Йорку
Літературний Вечір УЛАСА САМЧУКА
Вечір присвячено:
Зустрічі Уласа САМЧУКА з читачами і критиками його нового роману „ТЕМНОТА".
Улас САМЧУК виступить із словом:
ЛІТЕРАТУРА, ІДЕЇ ТА ЖИТТЯ
(розмова з читачами і відповідь критикам)
та прочитає уривки з нового роману
„ЧОГО НЕ ГОЇТЬ ВОГОНЬ".
Після слова Уласа Самчука — запитання, виступи та зауваження присутніх гостей.
Просимо Всіх, хто цікавиться нашим вільним, красним письменством, хто хоче почути розмову Автора з Читачами і Критиками, по цей і по той бік залізної заслони, — не пропустити нагоди і прибути на цей цікавий вечір.

В неділю, 16-го листопада 1958 р.
в НЮ ЙОРКУ
в залі ч. 22 УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
— відбудуться —
ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
ОБ'ЄДНАННЯ ПРИХИЛЬНИКІВ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ,
з такою програмою нарад:

1. Відкриття;
2. Відчитання проєкту і затвердження програми зборів;
3. Вибір Президії Загальних Зборів;
4. Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів;
5. Звіти: голови, секретаря, організаційного референта, касира, референта імпрез і публічних доповідей;
6. Звіт про діяльність Політичної Ради;
7. Звіт Товариського Суду;
8. Звіт Контрольної Комісії й уділення абсолюторії;
9. „Перспективи української громадсько-політичної роботи в США — місце і роля ОПВБУ" — доповідь виголосить О. ЛОГУШ;
10. Вибір нових керівних Органів;
11. Різне.

Початок о год. 3-ій по пол. — Управа ОПВБУ

ВІСТІ ЗІ СТУДІЇ АВРАМЕНКА

ПАСЕЙК: Четвер, 13-го листопада 1958 р. Танкова Лекція, яку переведе сам Авраменко в Укр. Нар. Домі на Говп Евню. Години: для дітей 5:30, для старших 7-ма год. вечора.

ФИЛАДЕЛФІЯ: П'ятниця, 14. листопада, в залі Горожан, 847 Н. Френклін стріт. Для дітей 5:30, а для старших 7 год. вечора.

НЮ ЙОРК: Субота, 15. листопада, у студії Авраменка, для всіх дітей — старших і для Інструкторів, від 9-ої год. ранку до 12. год. в полудне.

ПАСЕЙК: Субота, 15. листопада в Народнім Домі на Говп Еве. Для всіх дітей і старших, год. 3-та по пол.

НЮ ЙОРК: ПОКАЗ УКР. ФІЛЬМІВ. Субота, 15. листопада, у новій Школі св. Юрія на 6-ій вул. Дохід на Школу, один показ година 5-та веч. „Запорожець за Дунаєм". Неділя, 16. листопада, два покази, „Наталка Полтавка". Година 4-та і год. 6-та вечора.

СКРЕНТОН: Неділя, 16-го, в Залі Осередку Укр. Роб. Союзу, 440 Вайомінґ Евеню, 3-та година по полудні.

ПЕРША ТАНКОВА ЛЕКЦІЯ, яку переведе сам Авраменко, з показом фільму Тріюмф Українського Танку. Година 7-ма веч., в цій же залі, фільм „Маруся" (Ой не ходи Грицю).

Дорогі Українці, приходьте бачити наші фільми, а також записуйтеся, як молодь так і старші, на Танкові Курси, які відбуваються під проводом Авраменка. По інформації вдавайтеся —

AVRAMENKO STUDIO
4 St. Mark's Pl, New York 3, N.Y.
Телеф.: AL 4-7655
Дирекція Школи Авраменка.

У 36-ті РОКОВИНИ СМЕРТИ
бл. п. Антона РУДНИЦЬКОГО
поручника УГА
— відправиться —
ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
в церкві Св. Духа в Брукліні, Н. Й.
в СУБОТУ, 15-го ЛИСТОПАДА 1958 р.
в 8:00 год. рано.
Товаришів Зброї, Рідню і Знайомих запрошують:
Юлія РУДНИЦЬКА, Ню Йорк
о. д-р Вальдо РУДНИЦЬКИЙ, Ню Йорк
д-р Ярослав і д-р Марина РУДНИЦЬКІ з Родиною, Вінніпеґ
д-р Олександер і д-р Галина РУДНИЦЬКІ з Родиною, Монтреал
В. И. П.

УВАГА! КЛІВЛЕНД! ДІТРОЙТ!
ПРАЩАЛЬНІ КОНЦЕРТИ
Евгенії ЗАРИЦЬКОЇ
відбудуться:
в КЛІВЛЕНДІ, в неділю, 16. листопада ц. р., о год. 6:30 веч., в залі: Лінкольн Гай Скул.
При фортепіяні: Проф. Роман Савицький.
Квитки в українських крамницях та при касі.

в ДІТРОЙТІ, в неділю, 23. листопада ц. р., год. 6:30 веч., в залі Українського Народного Дому при вул. Мартін, відбудеться Пращальний Концерт Е. ЗАРИЦЬКОЇ під протекторатом Літературно-Мистецького Клюбу.
При фортепіяні: Проф. Роман Савицький.
(Зміни акомпаніяторів в деяких місцевостях наступили на спеціяльне бажання Співачки).
Передпродаж квитків: Книгарня п. М. Білоскурського та в канцелярії Д-ра В. Чавса на Заході та в книгарні п. Карашевича на Сході Дітройту.

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ ЗДОБУЛА НОВИЙ ТРІЮМФ У МЮНХЕНІ

(Закінчення зі стор. 1-шої)

тих двох творів можуть бути дороговказом, за якими піснями, за якими українськими піснями тужить музикальний світ. І в тих піснях наявно віддзеркалюється можливість застосування бандури до трудних клясичних українських творів.

Німецька критика не має слів похвали для солістів Капелі Бандуристів. Вичислимо їх у порядку їхніх виступів: Федір Погорілий, Олександер Семенюк, Микола Бутовський, Іван Гош, Михайло Мінський, Петро Китастий, Іван Самокиш, Петро Садовий, Богдан Чаплинський, Володимир Кучер, Євген Цюра, Юрій Комінко. Їхні імена згадує німецька критика та називає їх: „Герфоррагенд ді герліхен Солістен" — знамениті, блискучі солісти. А про бандуру пише ця критика, що цей український музичний інструмент нагадує їм „культивовану цитру". Зрештою, музичні критики підкреслюють, що Хор Капелі Бандуристів дав синтезу розбурханости елементів української землі із клясицизмом західньої цивілізації. І в цьому для німців була несподіванка.

Другу частину концерту провадив відомий дириґент Григорій Китастий. Він виступив у строї козацького старшини. Його оваційно вітала публіка, його певні і теж спокійні рухи ярко відрізнялися від майже циркових рухів різних російських дириґентів. Під тим оглядом і п. Китастий і п. Божик нагадують великих клясичних дириґентів Західньої Европи. В другій частині концерту пісні були народні без більшої інструментації, призначені на ефект, а при тім видно було, як хор суцільно перебував в руках дириґента. Ці легкі українські народні пісеньки були, мабуть, призначені на це, щоб в їхній атмосфері могла виступити в прегарних гуцульських строях танцювальна група „Орлик".

Ми вже мали нагоду писати про цей танечний ансамбль, сьогодні повторюємо, що він викликав на залі бурю оплесків, а на нас зробив враження сальонового й легкого виступу на тлі професійного хору. Це була гарна ілюстрація до величавої української пісні, що лунала із сцени, це був легкий кольорит мистецько виконаний. Їхній керівник п. Дністровик може бути вдоволений.

Ми мали нагоду говорити з обома дириґентами — п. Божиком і п. Китастим. Оба вони, як теж і хористи, не приголомшені успіхами своїх концертів, які вони дають по столицях та великих містах Західньої Европи. Вони критично дивляться на свою працю, і в цьому ми вбачаємо надзвичайно позитивну сторінку. П. Китастий заявив нам, що він бачить у цьому великому турне неначе вогневу пробу для свого хору. З часом буде змінена програма. Оба дириґенти надзвичайно пильно прислуховуються до фахових критичних завваг. Вони радіють, що українська еміґрація в Европі так щиро й сердечно їх всюди вітає, вони не є приголомшені ентузіястичним аплявзом еспанської, швайцарської та німецької публіки. Вони зі спокоєм глядять на дальші свої виступи, а їх концерт є наче генеральною пробою до наступного, ще кращого.

В розмові з високопоставленими чужинцями, що були на залі: представниками амбасад, зглядно консулятів, визначними німецькими особистостями із політичного, культурного чи мистецького світу затримали ми одне постійне враження. Ім всім імпонує, що українська еміґрація в Америці й Канаді здобулася на такий важливий крок, випускаючи в світ артистичні ансамблі, які несуть славу української пісні. Це — не тільки культурні імпрези, але одночасно і високополітичні.

Юрій Студинський

Українська танцювальна група „Орлик" з Англії яка, під керівництвом п. Дністровика, виступає в програмі концертів Української Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка в її теперішньому тріюмфальному турне по Европі.

Апеляційний Суд ЗДА наказує об'єднати школи в Литл Року

Ст. Луїс, Міссурі. — Апеляційний Суд ЗДА восьмої округи наказав Шкільній Раді в Литл Року поробити позитивні кроки для об'єднання всіх публічних шкіл. Дистриктовий суд у Форті Смит, Аркенсо, має вирішити, які „позитивні кроки" мусить поробити шкільна рада в Литл Року. 4 публічні середні школи в Литл Року були закриті стейтовою владою, щоб тим способом не допустити до об'єднання однієї з них. Апеляційний суд заборонив шкільній раді співпрацювати з кимнебудь в тому напрямку, щоб не допускати до спільного навчання білих і кольорових учнів. Губернатор Орвел Е. Фобус заявив, що приватні школи будуть і надалі вчити учнів, які будуть користати з приватних, а не з міських чи стейтових будинків. Фобус каже, що федеральний суд не зможе закрити приватних шкіл, бо вони існують на основі американського права, яке існувало ще перед заснуванням цієї республіки.

Сільсько-господарська земля дорожчає, а прибутки фармерів меншають

Шикаго, Іллиной. — Економісти не можуть зрозуміти того явища, що фармери на середньому заході купують землю по збільшених цінах, хоч одночасно нарікають на те, що вони не дістають належних цін за фармерські продукти і що мусять платити дорожчі ціни за ті предмети, які вони мусять купувати. І так за один акр землі платять тепер в Айові по 500 долярів, хоч 10 років тому він коштував між 250-275 долярів, а перед другою світовою війною тільки 200 долярів. Федеральний банк резерви повідомляє, що на основі банкових звітів можна ствердити, що один акр доброї ріллі коштує коло 500 долярів в центральній частині стейту Іллиной, а в півн. част. півострова Мишиґен за один акр треба таки заплатити майже 100 долярів. Фармерська земля дорожчає внаслідок цього, що фармери докуповують землю, бо на більших фармах легше застосовувати найновіші рільничі машини і винаходи.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва ім. М. Грушевського, 219 Відділ, відбудуться дня 15-го листопада 1958 р. о год. 7-ій вечером. — М. Юров, секр.

АЛЛЕНТАВН, Па. — Місячні збори Б-ва св. Арх. Михаїла, 147-ий Відділ, відбудуться як звичайно в третю неділю місяця, себто 16-го листопада 1958, в парафіяльній залі української православної громади. о 2-ій год. по пол. При кінці цього місяця замикається фінансове діловодство й вслід за тим приходить Контрольна Комісія — тому просимо всіх довжників вирівнати свої зобов'язання. За Управу — Іван Зазворський, секретар.

ШИКАГО, Ілл. — Місячні збори Відд. 220-ий Б-ва св. Ап. Петра і Павла відбудуться в суботу 15-го листопада 1958 р. о год. 7,30 вечером, в парохіяльній залі при 4952 С. Полаґна Стр. З кінцем місяця замикаємо річні обрахунки. Просимо всіх наших членів вирівняти свої залеглости, прийти на збори і приєднувати нових членів. За Управу — Г. Гарасим, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва „Запорозька Січ", 371 Відділ, відбудуться в п'ятницю 14-го листопада 1958 р. о год. 8-ій веч. в Січовій залі. Прохаємо всіх довгуючих членів вирівнати свої залеглі зобов'язання до кінця цього місяця. — І. Оверко, голова, П. Заболоцький, кас., Ю. Баранюк, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Просимо всіх членів Т-ва „Запорозька Січ", 155 Відділ, прийти на Місячні збори, що відбудуться в п'ятницю 14-го листопада 1958 р. о год. 7-ій вечером в приміщенні Українського Народного Дому 760 Стейт Стр. Присутність членів обов'язкова. За Управу — Ів. Будняк секр.

АСТОРІЯ, Л .АЙ. — Місячні збори Б-ва св. о. Николая, 5-ий Відділ, відбудуться в неділю 16-го листопада 1958 р. в залі Української Католицької Церкви Чесного Хреста 37-09-31 Евню. Просимо про численну участь в зборах, про приєднування нових членів і про вирівнання залеглостей. За Управу — І. Сидор, предс., А. Климишин, касир, П. Барнич, секр.

СКРЕНТОН, Па. — Відділ 280, „Т-во З-над Збруча" повідомляє, що Місячні збори членів відбудуться в неділю 16-го листопада 1958 р. о год. 2-ій по пол. в Українському Громадському Осередку, 440 Вайомінг Евню. Просимо вирівнати залеглі вкладки і прийти на збори. За Управу — О. Запотічний, предс., Р. Рубльовський, секретар.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Т-во „Любов", 370 Відділ повідомляє своїх членів, що Місячні збори відбудуться в неділю 16-го листопадад 1958 р., по співаній Службі Божій, в церковній залі при 565 Джордж Стр. Просимо наших довжників вирівнувати залеглости, як теж вирівнати доплату за „Свободу". Перестерігаємо перед суспензою. За Управу — К. Стасюк, предс. Р. Голубович, касир, В. Гіна, секретар.

ЕЛМАЙРА, Н. Й. — Т-во ім. І. Франка, Відділ 271, повідомляє, що Місячні збори відбудуться в неділю, 16-го листопада 1958 р. о год. 1.30 по пол. в залі на Лакаванна Евню. Просимо про масову участь, маємо пильні справи, як напр. злука двох Клюбів! За Управу — А. Теплюх, предс. І. Гуцул, касир, І. Чопко, секретар.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. — Т-во ім. І. Франка, 372 Відділ, повідомляє, що Місячні збори відбудуться в суботу 15-го листопада 1958 р. о год. 7.30 веч. в Іглі Г. 210 Черч Стр. Просимо про численну участь і про точність. По зборах буде висвітлений фільм з Української Виставки в Плейнфілді а опісля Картяне Парті. За Управу — Ю. Лонишин, рек. секретар.

СТЕМФОРД, КОНН. — Місячні збори членів В-ва св. Арх. Михаїла, 350 Відділ, відбудуться в неділю, 16-го листопада 1958 р. о год. 2-ій по пол. в домівці Українського Народного Дому при 60 Канал Стр. На порядку дня, крім біжучих справ, рівнож справоздання із Стейтової Конференції і доповідь про Листопадовий Зрив. Просимо про численну участь як теж про вирівнування залеглих вкладок, щоби оминути суспендування. За Управу — В. Карий, предс., В. Влащук, касир, В. Палідвор, секретар.

БЕТЛЕГЕМ, Па. — В-во св. Димитрія, 288-ий Відділ повідомляє, що Місячні збори відбудуться в неділю 16-го листопада 1958 р., о год. 11-ій рано, зараз по Службі Божій. Просимо членів вирівняти вкладки та прийти на збори. За Управу — А. Данилюк, пред., В. Заґвоський, касир, Д. Мушастий, секр.

ШИКАГО, Ілл. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, 252 Відділ, відбудуться в неділю 16-го листопада 1958 р., о 12-ій год. вполудне в залі при 2250 В. Кортез. Просимо про участь в зборах. За Управу — Когут, секретар.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — 397-й Відділ повідомляє, що побір місячних вкладок є: в суботу 15-го листопада від год. 3 - 4-ої по пол. і в неділю 16-го лист. від 12-ої до 1.30 по пол. Просимо всіх членів вирівнювати вкладки, щоб можна було упорядкувати книжки перед кінцем року. За Уряд — М. Субтельний, О. Штогрин.

ГАРТФОРД, КОНН. — В-во св. Івана Хрестителя, 277 Відд. повідомляє своїх членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, дня 16-го листопада 1958 р., о год. 3-ій по пол. у домівці Українсько - Американського Горожанського Клюбу при 551-53 Вґітморе Стр. Побирання вкладок того ж дня о год. 2-ій по пол. Управа остерігає тих членів, що не вирівнюють вкладок, що будуть суспендовані. Проситься про численну участь в зборах, бо є пильні справи. За Управу — В. Гафткович, фін. секретар.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестрицтво Рож Пресв. Богородиці, 36 Відділ повідомляє свої членкині, що Місячні збори відбудуться 16-го листопада 1958 р. о год. 4.30 по пол. в церковній залі при 305 Гадсон Евню. Просимо приєднувати нових членів, вирівнувати залеглі вклади і прийти численно на збори. Є важні справи м. іншим вибір кандидатів до уряду на 1959 рік. За Управу — Ева Герула, предс., Шворц Марія, касирка, С. Гунька секр.

ШИКАГО, Ілл. — В-во св. о. Миколая, 106 Відділ повідомляє своїх членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, 16-го листопада 1958 р. у Домі Відділів УНС, при 843 Н. Вестерн Евню, о год. 12-ій в пол. Просимо про численну участь. — Управа.

ТРЕНТОН, Н. Дж. — Т-во „Запорозька Січ", 245 Відділ ім. Богдана Хмельницького повідомляє, що Місячні збори відбудуться в суботу, дня 23-го листопада 1958 р. о год. 7,30 вечером в домівці Української Католицької Парохії при 1195 Дуц Евню. О. Гоянюк — голова; М. Мартиненко — секретар; И. Сабат — скарбник.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Управа 42-го Відділу ім. Т. Шевченка повідомляє своїх членів, що Місячні збори відбудуться внеділю, дня 16-го листопада 1958 р. о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Говп Евню. На зборах буде поданий звіт із Осінніх вечерниць, тому просимо членів розчислитись за білети. Просимо про численну участь в зборах і про приєднування нових членів. — В. Марущак, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Місячні збори В-ва ім. св. Юрія, 239 Відділ, відбудуться в суботу 15-го листопада 1958 р. в Домі Українсько-Американських Горожан при 897 Н. Френклін від год. 3-ої до 5-ої по пол. зі звичайним порядком нарад. Д-р В. Галан — предсідник, Мих. Ковальчук — секретар.

ДІТРОЙТ, Миш. — В-во св. о. Николая, 175 Відділ, повідомляє своїх членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, дня 16-го листопада 1958 р. о год. 1-ій по пол. в залі УНДому Відділів УНС, 4655 Мартин Ст., На зборах буде поданий звіт із Золотого Ювілею. Просимо вирівнувати залеглості, бо це останні місячні збори перед Річними Зборами. Т. Грицай — предсідник; І. В. Іванчук — секретар.

ПАССЕЙК, Н. ДЖ. — Т-во ім. І. Франка, 97-ий Відділ, повідомляє, що Місячні збори відбудуться в неділю 16-го листопада, 1958 р. в церковній залі при 47 Говп Евню, о год. 2-ій по пол. За Управу — В. Бродський.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Український Народний Дім, 316 Відділ повідомляє своїх членів, що Місячні збори відбудуться в четвер, 13-го листопада 1958 р., о год. 8-ій веч. Маємо важні справи а також номінацію кандидатів до уряду на 1959 рік. Просимо прийти численно і вирівнювати вкладки до 25-го листопада ц. р., перед замкненням річних рахунків Т-ва. — Управа.

БОФФАЛО, Н. Й. — В-во св. о. Николая, 127 Відділ повідомляє, що Місячні збори відбудуться в неділю 16-го листопада 1958 р. в церковній залі при Фільмор і Онейда вул. зараз по співаній Службі Божій. Просимо про участь у зборах. Наші збори відбуваються що 3-та неділя від 11.30 до 1-ої по пол. в названій залі. Також і в тім самім часі урядують наші урядники кожної неділі. Просимо вирівнувати вкладки. Суспендовані члени будуть привернені у всіх своїх правах, коли вирівнають свої залеглости. За Управу — І. Вула, голова, М. Левицький, рек. секретар.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО. — Сестрицтво Пресв. Діви Марії, 112 Відділ повідомляє своїх членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, 16-го листопада 1958 р. по 3-ій і 4-ій Службі Божій. Просимо вирівнати залеглости і на будуче правильно платити. За Управу — А. Купер, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во ім. І. Франка, 83-ий Відділ, повідомляє своїх членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, 16-го листопада 1958 р. о год. 12.30 по пол. в Українському Горожанському Домі, 847 Френклін Стр. Проситься членів про численну участь. За Управу — С. Чорномаз, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — В-во св. Йосафата, 217 Відділ повідомляє своїх членів, що Місячні збори відбудуться в неділю дня 16-го листопада 1958 р. о год. 2-ій по пол. Просимо вирівнювати залеглости і прийти на збори. Управа.

ПАЛМЕРТОН, Па. — В-во св. о. Николая, 369 Відділ, повідомляє своїх членів, що Місячні збори відбудуться в неділю 16-го листопада 1958 р. о год. 4-ій по пол. у церковній залі. Просимо членів прибути на збори і вирівнати залеглости. — Уряд.

ТАРЗАН. ч. 4160 Небачений обсерватор.

WITH HIS DARING DISGUISE COMPLETE, TARZAN SPED TOWARD KINDU, FOR ALL DEPENDED ON PERFECT TIMING.

HE ENTERED THE CITY UNNOTICED, MERGING WITH THE SHADOWS, AND WHEN HE PEERED OUT FROM BEHIND A BUILDING --

HE SAW A LARGE FIRE BLAZING IN THE VILLAGE STREET -- AND SOON CLANSMEN CAME FROM ALL DIRECTIONS!

Бувши сміливо й зовсім замаскованим, Тарзан поспішав до Кінду, бо все залежало від вчасного прибуття.

Він увійшов до міста незавважений, зливаючися з тінями, і коли він пильно розглядався з-поза будинку...

Побачив велику ватру на вулиці в селі... І незабаром з усіх боків надійшли члени кляну!

Посмертні Згадки

ВАСИЛЬ ЛУЧКІВ, довголітній член і урядовець Б-ва св. Стефана, Відд. 221 УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., помер 10-го жовтня 1958 р., на 72-му році життя. Покійний був родом з села Доротів, пов. Самбір, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Ірину, дві доньки, Софію і Марію, сина Івана, двох зятів, невістку та п'ять внуків. Похорон відбувся 13-го жовтня 1958, при участи Родини, Знайомих та Членів Відділу, з укр. церкви св. о. Миколая на цвинтар св. о. Миколая. З Його відходом Т-во втратило доброго працівника, а УНСоюз примірного члена. — В. Н. П!

Т. Шпікула, секр.